

шают симпатии и доверие, свободно держатся в кадре, их интонация выразительна. Довольно сильная команда собственных зарубежных корреспондентов: в их работе наблюдается качественная журналистика. Репортер ОНТ находится в центре события. Зритель принимает материалы ОНТ.

ОНТ демонстрирует высококачественное информационное вещание. «Наши новости» стабильно удерживают лидерство в рейтинге новостных программ. В утреннем информационном вещании зритель получает вкратце самую важную информацию, в вечернем выпуске – развернутую панораму событий дня. Интересен ночной выпуск, но выходит в эфир слишком поздно. На наш взгляд, наиболее актуальные материалы международной тематики необходимо демонстрировать в вечернем выпуске в 20.30.

Одним из достижений вещания ОНТ являются музыкальные проекты (например, майская программа 2004 года «За нашу победу!»). Они свидетельствуют о значительном потенциале телеканала в этом виде вещания.

Телеканал ОНТ находится на таком этапе своего развития, когда просто необходим новый качественный рывок, чтобы не упустить завоеванные позиции, чтобы его не обошли конкуренты: Первый национальный телеканал и СТБ.

Пятро Васючэнка

Мінскі дзяржаўны лінгвістычны ўніверсітэт

ЛІТАРАТУРНЫ ТВОР ЯК МАСТАЦКІ ШЫФР І ЯГО ІНТЭРПРЭТАЦЫЯ

Іншаказ быў уласцівы літаратуры ад самога моманту яе існавання. Праявы іншаказу, адзначаныя ў гістарычнай паэтыцы, зводзяцца да наступных формаў: метафара, знак, алегорыя, сімвал, прытча (прыпавесць), парабала. Абставіны, паводле якіх літаратурны тэкст робіцца мастацкім шыфрам, могуць залежаць ад аўтарскай волі, могуць быць і аб’ектыўныя, але яны абавязкова звязаны з іншаказальнасцю, а таксама з такімі трапамі, як аллюзія і рэмінісцэнцыя.

Аўтар можа зашыфраваць першапачатковы змест сваіх твораў у звязку з цензурным уціскам (класічныя прыклады – ода “Вольнасць” А. Пушкіна і цыкл вершаў “Лісты да сабакі” Я. Пушчы).

У іншым выпадку шыфр абгрунтаваны аўтарскім клопам пра вобразнасць і прадметнасць успрымання яго ідэі. Хрыстос і айцы царквы выкладалі сваё вучэнне ў форме прыпавесцяў.

Тварэнне мастацкага шыфру замацавана за некаторымі літаратурнымі жанрамі, прыкладам, байкай (Эзоп, Лафонтэн, Крылоў, Крапіва) або драмай-маралітэ.

Настрой таямнічасці і цьмянасці, які суправаджае ператварэнне тэкста ў шыфр, можа стацца творчай самамэтай, як гэта адбываецца ў творах містычнай, эзатэрычнай скіраванасці. Шэраг сакральных тэкстаў, напісаных у старажытнасці, сярэднявеччы і ў новы час, сведчаннем таму. У эсэтэтыцы літаратурнага сімвалізму гэты настрой дамінуе і звязаны з сугestiaй, шматзначнасцю, трансцэндэнтальным пошукам.

Эсэтэтыка постмадэрнізму робіць мастацкі шыфр часткай інтэлектуальнай гульні “шкляных перлаў”, дэканструкцыі ранейшых літаратурных форм і сэнсаў.

Практыка дэшыфроўкі літаратурных кодаў удалася: ад простага расчытвання алегорый да сістэмнай і варыябельнай інтэрпрэтацыі твораў. Пры гэтым бралася пад увагу тое, што аўтар, надзелены значным літаратурным талентам, кажа сваімі творамі значна больш, чым ён збіраўся сказаць паводле свае першааснае задумы. Жыццёвы змест “прагаворваецца” праз мастацкі шыфр нават па-за аўтарскай інтэнцыяй.

Гэта давала магчымасць інтэрпрэтатарам трактаваць класічныя творы ў адпаведнасці з уласнымі парадыгмамі і сістэмамі. Так, творчая спадчына Ф. Кафкі падчас яе дэшыфроўкі мела гісторыка-культурную, біяграфічную, новафрэйдысцкую, марксісцкую, экзістэнцыялісцкую, міфалагічную ды іншыя версіі.

Беларуская літаратура мае шматлікія ўзоры тварэння мастацкіх шыфраў. Гэта “Прытча пра чалавечую душу і цела” Кірылы Тураўскага, вершаваныя загадкі і алегорыі Сімяона Полацкага, сімвалісцкая паэма “Сон на кургане” і драма “Раскіданае гняздо” Янкі Купалы, цыкл вершаў “Лісты да сабакі” і паэма “Цень Консула” Язэпа Пушчы, паэтычны зборнік “Шлях–360” Алеся Разанава.

Досвед беларускіх інтэрпрэтатараў, ад Францыска Скарыны да сучасных майстроў літаратурнай крытыкі (У. Гніламёдаў, В. Жураўлёў, С. Лаўшук, А. Лойка, М. Мушынскі, М. Тычына, Ю. Барысевіч, Г. Кісліцына, І. Шаўлякова ды інш.), пераконвае ў перавагах сістэмных, некатэгарычных, гнуткіх падыходаў.

Сёння дэшыфроўка складаных тэкставых структураў сведчыць пра прыярытэт эсэістычнасці, эўрыстыкі, герменеўтыкі і крэатыўнасці. Расчытванне тэкста не зводзіцца да рэканструкцыі аўтарскай думкі, яно арыентавана на спасціжэнне таго больш шырокага жыццёвага зместу, які тым або іншым чынам звязаны з мастацкім шыфрам.